

VI. Bíróságok

1. A Bíróságok fejezet szakmai tevékenységének rövid bemutatása

Az Országos Bírósági Hivatal elnöke a bíróságok szervezetéről és igazgatásáról szóló 2011. évi CLXI. törvény (a továbbiakban: Bszi.) 76. § (1) bekezdés a) pontjában írtak alapján kialakított stratégiai programjában elsőként szerepel, hogy a bíróságok alkotmányos kötelezettségüket teljesítsék, a független bírók magas színvonalon és időszerűen ítéelkezzenek.

Ezen stratégiai célkitűzés a bíróságok működési színvonalának javításával, az ítéelkezési munka hatékonyságának megerősítésével és fokozásával, az eljárási határidők megtartásával teljesíthető, amely feltételezi a szükséges tárgyi feltételek biztosítását.

I. A bírósági szervezet munkáját és a központi igazgatási feladatokat befolyásoló külső körülmények

A bírósági szervezet munkáját és a központi igazgatási feladatokat mindenkor meghatározzák a jogszabályi kötelezettségek, azok változásai, a bírósági szervezetben bekövetkezett strukturális és más, az ítéelkezésre kihatással lévő társadalmi változások.

I.1. Bírósági szervezetben bekövetkező strukturális változások

A 2013. évi CXII. törvény 2013. szeptember 1-jei hatályba lépésével változott az egyes ítéelötáblák illetékességi területe, ez a változás sikeres lépés volt a Fővárosi Ítéelötábla más ítéelötáblához viszonyított rendkívüli leterheltségének csökkentése irányába.

Azonban továbbra is a Fővárosi Ítéelötáblán koncentrálódott az ítéelötáblai ügyérkezés mintegy fele, ezért 2015-ben megkezdődött illetékességi területének ismételt újragondolása, és további illetékesség változtatás előkészítése, amelynek keretében a Székesfehérvári Törvényszék a Győri Ítéelötábla illetékessége alá kerül.

I.2. A bírósági szervezet működését, illetve a bírósági munkaterhet érintő jelentősebb jogszabályi változások

a)

A **devizahiteles peres ügyek** 2015 januárjától új ügyminőséget kaptak, valamint ezeket az ügyeket külön is jelölik („DH”) a bíróságok, megkönnyítve a későbbi adatszolgáltatást.

2015 évben országosan összesen 14.639 db devizahiteles ügy **érkezett** (első- és másodfokon) – ebből az ítéelötáblákra 185 db, míg a törvényszékekre és járásbíróságokra 14.454 db érkezett.

A 2015. évben országosan összesen érkezett 14.639 db devizahiteles ügyből 2015. év végén (2015. december 31. napján) országosan összesen 6.449 db devizahiteles ügy **volt folyamatban** (első- és másodfokon), tehát 2015 végére a 2015. évben érkezett devizahiteles peres ügyek közel 66%-a befejeződött.

2015 júliusától az elszámolások felülvizsgálatára szolgáló **devizahiteles nemperes ügyek** elbírálása újabb kihívást jelentett a bíróságok számára. 2015. év végéig országosan összesen 615 db devizahiteles nemperes ügy érkezett.

A bírósági szervezet számára a devizahiteles peres és nemperes eljárások intézése, a felmerült igazgatási és szakmai többletfeladatok ellátása 2015. évben is jelentős kihívást jelentett, amelynek a szervezet sikerrel megfelelt. Az eljárások időszerű lefolytatásához szükséges tárgyi (tárgyalók, informatikai eszközök) és személyi feltételeket az OBH biztosította.

b)

2015. évben folytatódott a **Polgári perrendtartásról szóló 1952. évi III. törvény** (Pp.) az **elektronikus kapcsolattartás** kiterjesztését előíró szabályainak, valamint a kapcsolódó jogszabályok (pl: az elektronikus ügyintézés és a bizalmi szolgáltatások általános szabályairól szóló 2015. évi CCXXII. törvény) módosításának előkészítése.

2015. július 01. napjától a törvényszék első fokú hatáskörébe tartozó perekben túlmenően valamennyi polgári peres ügyben lehetővé vált, hogy a fél vagy képviselője a keresetlevelet, továbbá minden egyéb beadványt, okirati bizonyítékot és ezek mellékletét választása szerint elektronikus úton nyújtsa be.

Az elektronikus kapcsolattartás 2015. évi kiterjesztésére figyelemmel dinamikusan nőtt a bíróságra elektronikusan érkező kezdő és utóiratok száma. Míg 2014. évben 597, **2015. évben már 1600 elektronikus beadvány érkezett a bíróságokra.**

c)

A **civil szervezetek bírósági nyilvántartásáról és az ezzel összefüggő eljárási szabályokról szóló 2011. évi CLXXXI. tv. (Cnytv.)** a civil nyilvántartási eljárásokban 2016. január 1-től elindult elektronikus eljárás folytán bevezetett Civil Integrált Információs Rendszer (CIIR) továbbfejlesztését irányozta elő, 2016. január 1-i hatállyal többek között az alábbi főbb funkciók tekintetében: elektronikus kapcsolat a nyilvántartó bíróság és a cégbíróság (16. § (2) bek. és 21. § (2) bek.), illetve a nyilvántartó bíróság és a felszámolást elrendelő bíróság között (43. § (1) a) pont); elektronikus kapcsolat az első fokú bíróságok (28. § (2) bek.), valamint az első- és másodfokú bíróságok között (46. § (3)-(4) bek.); valamint a beérkező ÁNYK űrlapok automatikus feldolgozása (79. § (1) bek.), végzés generálás (19. § (1) bek.) területén.

A **civil szervezetek nyilvántartásával összefüggésben a bírósági eljárásokban érvényesülő ügyviteli és iratkezelési szabályokról szóló 58/2012. (XII. 28.) KIM rendelet** 2016. január 1-től hatályos 34. §-a lényegesen kibővítette a civil nyilvántartási ügyekben alkalmazandó statisztikai lekérdezések tartalmát, az azokban szereplő adatok körét. További jogszabályi követelmény a tértivevények digitális formában történő rögzítése (32.§ (2) bek.), illetve az elektronikus úton adott bírói utasítás funkciójának kialakítása (8.§ (3) bek.).

d)

Elektronikus ügyfélkapcsolatot tett lehetővé a **büntetőeljárásról szóló 1998. évi XIX. törvény (Be.)** 2015. július 1. napjától hatályos 69/D.§ -a, mely alapján az elítélt védője az összbüntetésbe foglálás (574. §) és az utólagos összbüntetésbe foglálás (575. §) iránti indítványt, valamint ezen indítvány visszavonását a bíróság e célra biztosított elektronikus rendszerén keresztül is benyújthatja.

e)

A **felszámolók, a vagyonfelügyelők és az ideiglenes vagyonfelügyelők elektronikus kijelölésének szabályairól szóló 36/2010. (V.13.) IRM rendelet módosításáról szóló 64/2015. (XI. 13.) NFM rendelet** alapján a felszámoló kijelölő rendszer üzemeltetését 2015. november 15. napjától a Nemzeti Fejlesztés Minisztérium vette át, a rendszer informatikai üzemeltetési feladatait pedig ugyanezen a naptól kezdődően a Nemzeti Infokommunikációs Szolgáltató Zrt. látja el.

f)

A **Pp. 2015. évi CLXXX. törvénnyel történő módosítása** folytán 2015 decemberétől a polgári perekben és egyes nemperes eljárásokban lehetőség nyílt a felek, más perbeli személyek, a szakértők és a tanúk **zártcélú távközlő hálózat útján történő meghallgatására**.

g)

A **tömeges bevándorlás okozta válsághelyzettel kapcsolatos jogszabály-módosítások** 2015 szeptemberében először a Szegedi Törvényszék, majd 2015 októberében a Pécsi és a Zalaegerszegi Törvényszék kizárólagos illetékességét állapították meg a teljes újonnan létrehívott, minden esetben tolmácsolást és haladéktalan eljárást igénylő, dömpingszerűen érkező ügyek elintézésére.

Erről bővebben az I.3. pont alatt adunk számot.

I.3. A bírósági szervezet működését érintő jelentősebb társadalmi változások

A 2014. évben már megfigyelhető volt a 2013. évhez képest az idegenrendészeti, menekültügyi bírósági eljárások szignifikáns emelkedése. Ez 2015. I. félévében tovább fokozódott, és az év utolsó harmadában tetőzött, amelyre figyelemmel a Kormány 2015 szeptemberében Bács-Kiskun, Csongrád, Zala, Baranya, Vas, Somogy megyére **tömeges bevándorlás okozta válsághelyzetet rendelt el**, a jogalkotó új bűncselekményeket és közigazgatási eljárást vezetett be, továbbá módosultak az ezzel összefüggő eljárások illetékességi szabályai is.

2015-ben kizárólag a Szegedi Törvényszéken érkeztek a **határzársértéssel kapcsolatos** bűncselekmények miatt indult büntetőeljárások, 2015-ben összesen **817**. Ezen eljárásokat a Szegedi Járásbíróság bíróság elé állítás keretében, az őrizetbe vételtől számított **72 órán belül lefolytatta, napi 10 órában, heti hét napon tárgyalva**, az eljárási garanciák és terhelti törvényi jogosultságok szem előtt tartása mellett.

A tömeges bevándorlás okozta válsághelyzettel összefüggésben az OBH

- a pontos és reális személyi, dologi, beruházási, szakmai és költségvetési tervezés érdekében felsővezetői szintű személyes egyeztetéseket kezdeményezett az érintett társhatóságokkal (BM, BÁH, IM Legfőbb Ügyészség),
- az érintett bíróságokon felmerült **többletmunkához** kirendeléssel biztosította a szükséges munkaerő mindenkorai rendelkezésre állását,
- elősegítette az érintett munkatársak **szakmai felkészítését** azzal, hogy segédleteket, sorvezetőket, mintákat bocsátott rendelkezésre,
- **biztosította a szükséges számú tárgyalótermet és dolgozó helyiséget**: a Szegedi Törvényszék kibérelte a Tisza Hotelt és gondoskodott a berendezésről és felszerelésről,
- gondoskodott a kizárólagos illetékességű törvényszékek informatikai felszereléséről, ennek érdekében **420.370.000 forint értékben szerzett be informatikai eszközöket**,
- megtette a szükséges intézkedéseket annak érdekében, hogy a jogszabály-módosítással a gyakorlatban biztosítsa a **küldemények elektronikus kézbesítését** a menekültügyi hatóság és a bíróság között,
- biztosította a **távmeghallgatás** rendszerének kiépítését, ezzel összefüggésben az OBH az infrastruktúra kiépítésére és a hálózat biztosítására kizárólagosan jogosult NISZ Nemzeti Infokommunikációs Szolgáltató Zrt-vel szerződést kötött,

- az OBH és a bíróságok gazdálkodásáról szóló OBHE szabályzat módosításával lehetővé tette a **rendkívüli helyzetben történő szolgálatteljesítés külön elismerését**,
- folyamatosan gondoskodott a **nyilvánosság tájékoztatásáról**.

A tömeges bevándorlás okozta válsághelyzetben szükséges intézkedések, valamint a minden egyes ügyben felmerülő ritka idegen nyelveken zajló tolmácsolás, a kirendelt védők díjazása, és a túlmunka ellentételezése 2015-ben mintegy félmilliárd forintba, **mindösszesen 505.836.016,- forintba került**, amelyet a fejezet költségvetési kerete terhére finanszírozott.

II. Ügyforgalmi adatok

II.1. Ügyérkezés

Az ügyérkezés általános csökkenése mellett a bírósági szervezetet a nagy jelentőségű társadalmi és jogszabályi változások állították kihívások elé, amelynek azonban a bírósági szervezet maradéktalanul megfelelt.

Az alábbiakban valamennyi adat tekintetében feltüntetésre kerül a tendenciák bemutatása érdekében a 2014. évi mutató is, valamint a különbség százalékos kifejezése.

2014-ben **országosan** 1 millió 447 ezer ügy érkezett a bíróságokra, amely a 2014. évhez képest (1 millió 520 ezer ügy) 4,8%-kal kevesebb.

A **peres ügyérkezés** hasonló arányban, **4,6%-kal** (361 ezerről 344 ezerre) **csökkent**.

A **járásbíróságokon, valamint a közigazgatási és munkaügyi bíróságokon** az érkezett peres ügyek száma (szabálysértési ügyek nélkül) 4,7%-kal (245 ezerről 233 ezerre) csökkent, azonban a közigazgatási perek száma az előző évhez képest 0,9 %-kal (13 622-ről 13 750-re), a munkaügyi pereké 0,6%-kal (14 186-ről 14 273-ra) növekedett.

A nemperes ügyek száma 4,7%-kal (576 ezerről 549 ezerre) csökkent. A nemperes ügyeken belül azonban dömpingszerűen nőtt az idegenrendészeti ügyek száma (32,5%-kal, 6 682 ügy után már 8 855 ügy).

Törvényszéki első fokon az érkezett peres ügyek száma összességében 14,2%-kal emelkedett (23 688-ról 27 052-re). 2015. évben az érkezett nemperes ügyek száma (csőd és felszámolási eljárásokkal, valamint érdemi cég- és cégtörvényességi ügyekkel együtt) 2014. évhez képest 5%-kal csökkent (519 ezerről 493 ezerre).

A **törvényszékek másodfokú ítélezési szintjén** (az elsőfokú és szabálysértési ügyek nélkül) 7,2%-kal 75 660-ról 70 196-re csökkent az érkezés.

Az **ítélőtáblákon** összességében 2,1%-kal csökkent az érkezett ügyek száma (18 298-ról 17 920-ra).

A **Kúriához** érkezett ügyek száma 1,2%-kal növekedett (7 709-ről 7 805-re).

II.1.1. Dömpingügyek 2015-ben – a devizahiteles ügyek

2015. évben országosan összesen 14.639 **devizahiteles ügy** érkezett (első- és másodfokon) – ebből az ítéletátlákra 185, míg a törvényszékekre és járásbíróságokra 14.454 ügy jutott.

2015 júliustól az elszámolások felülvizsgálatára szolgáló **devizahiteles nemperes ügyek** elbírálása újabb kihívást jelentett a bíróságok számára. 2015. év végéig országosan összesen 615 devizahiteles nemperes ügy érkezett.

II.1.2. Dömpingügyek 2015-ben – migrációs ügyek

A Kormány 2015. szeptemberében Bács-Kiskun, Csongrád, Zala, Baranya, Vas, Somogy megyére **tömeges bevándorlás okozta válsághelyzetet rendelt el**, a jogalkotó új bűncselekményeket és közigazgatási eljárást vezetett be, továbbá módosultak az ezzel összefüggő eljárások illetékességi szabályai is.

Csupán ezen utolsó harmadév adatait tekintve – amikor a migrációs ügyek érkezése még a korábbiakhoz képest is érezhetően megemelkedett – **817 határársértéssel kapcsolatos** büntetőeljárás indult a Szegedi Törvényszék területén, országosan összesen **418** büntetőeljárás indult **embercsempésés büntette** miatt, továbbá **1770 idegenrendészeti nemperes** eljárás, **1944 menekültügyi nemperes** eljárás és **243 menekültügyi peres** ügy indult az országban.

II.2. Ügybefejezés

A bíróságok **az indult ügyek számánál** összességében 2,1%-kal (1 millió 477 ezer), a peres ügyek tekintetében 1,2%-kal (348 ezer) **több ügyet fejeztek be**. A befejezések száma, a Kúriát kivéve, **minden ítélezési szinten meghaladja az érkezett ügyek számát**.

2015-ben a **járásbíróságokon, valamint a közigazgatási és munkaügyi bíróságokon** összességében (bírószáki végrehajtási ügyek és szabálysértés nélkül) 388.307 ügyet fejeztek be, ez 2014. évhez képest (399 251 ügy) 2,7%-os csökkenés.

A **törvényszékek elsőfokú** ügyszakaiban (a cégbíróságok nélkül) összességében 101 ezer ügyet fejeztek be, ami 7,6%-kal haladta meg az érkezést. A befejezések száma a büntető pereknél 6,9%-kal, a civilisztikai nemperes ügyeknél 3,7%-kal, a csőd és felszámolási ügyeknél pedig kiemelkedően, 59,7%-kal magasabb volt az érkezésnél.

Törvényszék másodfokon az érkezett ügyszámánál 2%-kal több másodfokú (71 590 – szabálysértés nélkül) ügyet fejeztek be a bíróságok. A befejezett ügyek száma a gazdasági peres (11,5%-kal), a büntető peres (7,2%-kal), és civilisztikai nemperes ügyeknél (3,4%-kal) haladta meg az érkezett ügyek számát.

Az **ítélőtáblák** összességében 7,8%-kal több pert fejeztek be (4 677), mint amennyi érkezett (4 339). A befejezett ügyek száma a polgári ügyszakban 16,8%-kal, a büntető peres és gazdasági nemperes ügyszakban 1,8%-kal, a polgári nemperes ügyszakban 1,6%-kal haladta meg az érkezett ügyekét.

A **Kúrián** a befejezések száma (7.641) összességében 2,1%-kal maradt el az érkezések számától (7.805).

II.2.1. Dömpingügyek 2015-ben – a devizahiteles ügyek

A 2015 évben országosan összesen érkezett 14.639 devizahiteles ügyből 2015. év végén (2015. december 31. napján) országosan összesen 6.449 devizahiteles ügy volt folyamatban (első- és másodfokon), tehát az év végére a 2015. évben érkezett **devizahiteles peres ügyek közel 66%-a befejeződött**.

II.2.2. Dömpingügyek 2015-ben – migrációs ügyek

A tömeges bevándorlás okozta válsághelyzet idejére eső már kiemelt utolsó harmadévben érkezett migrációhoz kapcsolódó **5.210 érkezett ügyből 4.911 befejezést nyert.**

II.3. Időszerű ítélezés

2015-ben a **járásbíróságokon, valamint a közigazgatási és munkaügyi bíróságokon** – a gazdasági ügyek kivételével – valamennyi peres ügyszakban csökkent a folyamatban maradt ügyek száma: a polgári pereknél 1,8%-kal, a közigazgatási pereknél 15,3%-kal, a munkaügyi pereknél 5,3%-kal, a büntető pereknél 6,6%-kal kevesebb ügy maradt folyamatban, mint 2014. év végén.

A szabálysértési ügyintézés külön kiemelést érdemel, a szabálysértési elzárásra történő átváltoztatás iránti ügyhátralék 2014 végéhez képest is tovább csökkent (32.406).

Külön kiemelést érdemel, hogy a járásbírósági hatáskörbe tartozó **határozat tiltott átlépése** miatt indult valamennyi büntetőeljárás bíróság elé állítás keretében került elintézésre, és a terheltek őrizetbe vételétől számított **72 órán belül valamennyi ügy érdemi befejezést nyert.**

Törvényszék első fokon általános időtartam csökkenés volt tapasztalható. Míg 2014-ben a perek 77%-át fejezték be a bíróságok 1 éven belül, addig 2015-ben már 82%-át. A pertartam csökkenés valamennyi ügyszakot érintette, a polgári ügyszakban 77%-ról 84%-ra, gazdasági ügyszakban 80%-ról 81%-ra, büntető ügyszakban (katonaival együtt) 64%-ról 65%-ra nőtt az 1 éven belül befejezett perek aránya.

Törvényszék másodfokon, 2014-hez képest 3%-kal növekedett az egy éven belül befejezett közigazgatási perek (96%-ról 99%-ra) és 2%-kal a büntető perek aránya (92%-ról 94%-ra). Törvényszéki másodfokon a perek 96%-át, az ítéltáblán a perek 86%-át 1 éven belül befejezik a bíróságok.

A **törvényszéki elsőfokú** ítélezésben ugyancsak csökkent (4,3%-kal) a folyamatban maradt ügyek száma, a törvényszékek **másodfokán** az ügyhátralék 2014. év végéhez képest 8%-kal csökkent.

Az **ítélőtáblákon** 2014. év végéhez képest 10%-kal csökkent a folyamatban maradt ügyek száma (4.215-re).

A **Kúrián** folyamatban maradt ügyek száma – a 2014. évihez képest nőtt ugyan, de a 2013. évinek még így is csak 97%-a (2.712 ügy).

Az időszerűségi mutatók további javulását mozdította elő az OBH elnöke által meghirdetett „A szolgáltató bíróságért!”, valamint az azzal szorosan összefonódó, az elhúzódnak, 2 éven túli ügyek csökkentését szolgáló országos programok.

II.4. Kiemelt jelentőségű ügyek

A fentebb feltüntetett ügyforgalmi adatokban ábrázolt mindennapi bírósági ügyintézésen belül szükséges külön jelezni a **kiemelt jelentőségű ügyeket**, amelyre az eljárási törvények soronkívüliséget, valamint rendkívül rövid intézkedési és eljárási határidőket írnak elő a bíróságok számára.

II.5. Bíróságok ellen indított perek

Az OBH 2015. év folyamán **261 perben** kapott meghatalmazást az alperesi bíróságoktól.

2015. december 31-én **513** olyan per **volt folyamatban**, melyben a bíróságok **képviselését az OBH látta el. További 235 ügyben** a bíróságok a **képviselésüket** az OBH meghatalmazása nélkül, **saját hatáskörben** látták el.

2015. évben **8 ügy zárult a bíróság marasztalásával**, míg **93 ügyben a keresetet elutasító jogerős ítélet született**, azaz az ügyek **92 %-ban** az OBH által képviselt alperesi **bíróságok pernyertesek** lettek.

A jogerős ítéletek alapján **összesen 8.708.524 forint marasztalási összeget fizettek ki a bíróságok.**

III. A központi igazgatási feladatok egyes általános eszközeivel megtett intézkedések bemutatása

III.1. Szabályzatok, ajánlások

III.1.1. Szabályzatok

Az OBH elnöke 2015-ben **13 szabályzatot alkotott** utasításával. Ezek közül külön kiemelésre érdemes

- a **nemzetbiztonsági ellenőrzés** alá eső munkakörökről, tisztségekről, beosztásokról és feladatkörökről szóló szabályzatáról szóló 13/2015. (XII. 29.) OBH utasítás;
- a **bíró munkájának értékelési rendjéről** és a vizsgálat részletes szempontjairól szóló szabályzatról szóló 8/2015. (XII. 12.) OBH utasítás, amely a megváltozott jogszabályi környezetre tekintettel a bírák új értékelési rendjét rögzítette az értékelés objektivitásának, átláthatóságának és kiszámíthatóságának a növelése érdekében;
- 7/2015. (XI.30.) OBH utasítás a **természetes személyek bírósági adósságrendezési eljárása** során használt egyes iratok nyomtatványként történő rendszeresítéséről szóló szabályzatról a még gyorsabb, hatékonyabb és országosan egységes ügyintézés érdekében;
- 6/2015. (XI.30.) OBH utasítás a bíróságok igazgatásáról rendelkező szabályzatról (**igazgatási szabályzat**) – amely írásban is rögzítette az igazgatási és szakmai vezetők feladatait, eszközeit és eljárásait; valamint
- a **felszámoló kijelölő program** üzemeltetési szabályzatáról szóló 2/2015. (III. 18.) OBH utasítás.

Emellett további 9 OBH elnöki utasítás került **módosításra**, és 6 új szabályzat **előkészítése** történt meg.

Kiemelést érdemel, hogy a 2015-ben még hatályos OIT szabályzatok (16 db) felülvizsgálatra kerültek, amelynek eredményeként 6 db hatályon kívül helyezésre került.

III.1.2. Ajánlások

Az OBH elnöke 2015-ben **12 ajánlást** adott ki. Ezek közül külön kiemelésre érdemesek

- a **belső ellenőrzéssel kapcsolatos ajánlások (5 db)**

- a Kúriának, az ítélőtábláknak és a törvényszékeknek a **szabálytalanságok kezelésére** vonatkozó szabályzatról szóló 11/2015. (XII. 2.) OBH elnöki ajánlás,
- a Kúriának, az ítélőtábláknak és a törvényszékeknek a **kockázatkezelésre** vonatkozó szabályzatról szóló 10/2015. (XII. 2.) OBH elnöki ajánlás,
- a Kúriának, az ítélőtábláknak és a törvényszékeknek az **ellenőrzési nyomvonalra** vonatkozó szabályzatról szóló 9/2015. (XII. 2.) OBH elnöki ajánlás,
- a Kúriának, az ítélőtábláknak és a törvényszékeknek a **belső kontrollrendszerre** vonatkozó szabályzatról szóló 8/2015. (XII. 2.) OBH elnöki ajánlás, továbbá
- a Kúria, az ítélőtáblák és a törvényszékek **beszerezéseire** vonatkozó szabályzatról szóló 7/2015. (XII. 2.) OBH elnöki ajánlás

amelyek egységes célja, hogy a bíróságok gyorsan és egységesen el tudják készíteni saját szabályzataikat;

- a 6/2015. (X.5.) OBH Elnöki ajánlás **Távközlési hálózat útján lefolytatott távmeghallgatásáról és távtolmácsolásról a civilisztikai eljárásokban** – a tömeges bevándorlás okozta válsághelyzetre figyelemmel módosított jogszabályokhoz igazodva, amelyek lehetővé tették a közigazgatási eljárásban is a távmeghallgatást;

- 2/2015. (IV. 13.) OBH Elnöki ajánlás a bírósági ügyvitel során a **bíróság és az ügyfelek között** alkalmazandó kapcsolattartási formák szabályairól – az OBH 2015-ben is kiemelt figyelmet fordított az **ügyfélkapcsolatokra** és a bírósági integritásra.

További egy ajánlás **módosítására** került sor, és ugyancsak egy további ajánlás áll **előkészítés alatt**.

Kiemelést érdemel továbbá, hogy 2015-ben még hatályos 6 OIT ajánlás hatályát veszítette.

III.2. Protokollok, ügymenetleírások

Az OBH belső ügymenetleírásai, eljárási protokolljai a hatékony, egyszerű, gyors és átlátható ügyintézését szolgálják. Általános jellemzőjük, hogy mind az általános, mind pedig a konkrét feladatokhoz kompetenciafüggő, határidőhöz kötött ügyintézés tartozik, vezetői felelőségeket határoznak meg, továbbá a kommunikáció, az előkészítés, a végrehajtás, majd pedig az ellenőrzés rendjére is tartalmaznak előírásokat.

Az OBH 2015-ben komplex protokollt dolgozott ki a külső munkacsoportokban történő OBH-s, illetve bírósági részvétellel kapcsolatban, továbbá 2015 I. félévében új elbírálási metódus került kidolgozásra a bírói pályázatok kiírása előtt alapvetően vizsgálendő szempontokról (az engedélyezett létszám munkateherrel való arányossága). A kidolgozott módszer szerint azt vizsgálja az OBH, hogy a törvényszék adott ítélkezési szintje/ügyszaka az engedélyezett létszámból az ügyérkezésnek megfelelő arányban részesül-e. Ezen

arányszámok táblázatba foglalása láthatóvá teszi, hogy a megüresedett bírói álláshelyre a pályázat kiírása indokolt-e, de azt is, hogy **mely bíróságokon indokolt új bírói álláshelyek rendszeresítése**. Az aránytábla elkészítése és a törvényszéki elnökök részére történő kiküldésével egyidejűleg formanyomtatványok kerültek rendszeresítésre, melyek segítségével a bírói pályázatok kiírásának kezdeményezése, illetve az OBH elnöke részére az előterjesztések egységes formátumú, időszerű elkészítése lehetővé válik, ezzel is gyorsítva és egyszerűsítve a folyamatot.

III.3. Vizsgálatok

Az Országos Bírósági Hivatal elnöke a Bszi. 76. §-a alapján határozattal eseti, átfogó, célhoz kötött, valamint rendszeres **vizsgálatokat** rendelhet el.

A vizsgálatok segítségével felmérhető, hogy mely területeken vannak jelentős különbségek az egyes bíróságok igazgatási gyakorlatában, és tapasztalatainak fényében lehetőség nyílik annak mérlegelésére is, hogy az OBH ajánlás vagy szabályzat alkotásával, esetleg jogszabály-módosítás kezdeményezésével egységesítse a gyakorlatot.

2015. évben elrendelt vizsgálatok közül kiemelést érdemel:

- bíróságokon elévült büntetőügyek
- soron kívüliség érvényre juttatása érdekében elrendelt vezetői intézkedések
- szabadságolás gyakorlatának (a szabadság kiadásának gyakorlata az ítélkezési szünetekben)
- ügyelet és készenlét szabályozásának és gyakorlatának
- bírósági épületbe beléptetés szabályainak
- a tárgyalások kezdő időpontjának megtartására vonatkozó
- a pertárgyérték, ügyminőség, ügytárgy és soronkívüliség feltüntetése és az azzal kapcsolatos szabályok megtartása
- a szabálysértési ügyintézés központosítása országos hatásainak

országos vizsgálata.

Külön egyes törvényszékeket összesen 7 célvizsgálat érintett.

III.4. Munkacsoportok

A tudásalapú bírósági szervezetben felhalmozott ismeretek és tapasztalatok összegyűjtése és hasznosítása, valamint az igazgatásban történő megjelenítése céljából az Országos Bírósági Hivatal már több **munkacsoportot** hozott létre. E munkacsoportok körülhatárolt témakörben, meghatározott feladatok végrehajtására jönnek létre.

A 2015. évben **18 munkacsoport működött** az OBH-ban a szakmai feladatokhoz igazodva, ezek közül 12 már a 2014. évben is működött és **további 6 létrehozásáról** döntött az OBH elnöke.

III.5. Képzések

Az OBH elnökének kiemelt stratégiai célja a képzési rendszer fejlesztése. A központilag koordinált képzési rendszer regionális és helyi irányba történő nyitása – a korábbi évben a bíróságok által megfogalmazott megnövekedett képzési igényekre adott pozitív válaszként – lehetővé tette a rendezvények résztvevői számának további jelentős emelkedését.

Ennek eredményeként 2015. évben összesen 156 különböző képzés zajlott le zökkenőmentesen a bíróságok szervezésében, melyeken 584 előadó 7293 résztvevő számára tartott képzéseket. A központi, helyi és regionális képzések négy kötelező témakörben (szakértői bizonyítás; hatékonyság és időszerűség; érzékenyítő képzések; Awareness képzések) kerültek megszervezésre, melyeket számos ajánlott képzési kínálatból választott oktatás megtartásával egészíthettek ki a bíróságok. A bíróságok számára az ajánlott képzések közül témánként legalább egy kiválasztása és megszervezése volt kötelező a 16 közösen kidolgozott, büntető, polgári, közigazgatási és munkaügyi témakörből.

2015-ben 14 kötelező központi képzés megtartására került sor a Magyar Igazságügyi Akadémián, melyeken összesen 885 fő vett részt. A jogszabályi, illetve az OBH elnöke által meghatározott kötelezettségeken alapuló kötelező képzések közül az alábbiak valósultak meg:

- bírósági fogalmazók szakvizsgára való felkészítése,
- bírói hivatásra felkészítő képzés bírósági titkároknak (elméleti képzés és tárgyalásvezetési gyakorlat),
- határozott időre kinevezett bírák képzése,
- kötelező képzés európai jogi szaktanácsadók részére,
- elnöki és kollégiumi értekezletek.

A helyi és regionális szervezésben megtartott képzések esetében mindösszesen 6.004 fő vett részt a 4 témában, összesen 126 alkalomra bontva megrendezett kötelező képzésen, valamint 1.289 fő a 30 ajánlott témában megtartott képzésen.

IV. Egyszerűsítési, hatékonysági, költségtakarékossági intézkedések és intézményi stratégia

Az Országos Bírósági Hivatal és a bíróságok vezetői több olyan igazgatási megoldás, munkaszervezési módszer bevezetését célozták meg, amely gyorsabb, hatékonyabb, költségkímélőbb jogalkalmazást, illetve működést tesz lehetővé.

Az intézményi stratégia alapján a bírósági szervezet egészének vagy részeinek, esetleg egyes bíróságok áttekinthetőbb, kiszámíthatóbb egyben célorientált és eredményes működése szervezhető, amely a tervezés, megvalósítás, ellenőrzés és az értékelés egymást követő lépéseiből áll. Ennek segítségével a szervezet vezetője a bíróság mindenkori feladataira figyelemmel határozza meg a rövid és középtávú prioritásokat, és felelőseiket, követi nyomon azok ütemezett végrehajtását, valamint végez szükség szerint beavatkozásokat.

IV.1. Időszerű és hatékony büntetőjogi ítélkezés

A Debreceni Törvényszék olyan komplex ügyelosztási, szakmai támogatási, ellenőrzési és motivációs vezetői módszertant dolgozott ki, amellyel számottevően csökkentették az elhúzódnak és a folyamatban lévő ügyek számát.

A módszertan pontos kidolgozása és átültethetőségének vizsgálata érdekében az OBH külön munkacsoportot hozott létre, és a módszert egy pilot bíróságon, a Szolnoki Járásbíróságon vezette be.

A munkacsoport 2016-ban zárja le a munkáját, azonban a 2015. évi adatok már hatékonyságát igazolják a pilot bíróságon is.

IV.2. Központosított szabálysértési ügyintézés

A központosítás – amely a Szabálysértési tv. azon lehetőségével él, hogy a törvényszék elnöke a szabálysértési ügyek intézésére az általánostól eltérő illetékességi szabályokat is megállapíthat – célja kisebb munkaerő befektetéssel azonos, vagy növelt teljesítmény elérése volt.

Az Országos Bírósági Hivatal célkitűzése nyomán **2015-ben az ország valamennyi törvényszékén – legalább részleges formában – megvalósult a központosított szabálysértési ügyintézés.** Teljes központosítás valósult meg, azaz a törvényszék valamennyi szabálysértési ügye tekintetében a székhelyi járásbíróság jár el a Balassagyarmati, a Fővárosi, a Pécsi, a Szolnoki, a Szombathelyi és a Tatabányai Törvényszék területén.

Az OBH 2015. év eredményeit átfogó hatásvizsgálati elemzésnek vetette alá, amelynek tükrében megállapítható volt, hogy a **központosítással elérni kívánt célok kivétel nélkül megvalósultak.**

Csaknem valamennyi törvényszék vonatkozásában a központosítással elért eredményként jelentkezett a munkaerő megtakarítás, mely mind a bírósági titkárok, mind az adminisztratív munkatársak tekintetében kimutatható: országosan több mint a szabálysértési ügyintézésbe bevont titkárok ötödének kivonását jelentette. A központosítás folytán nagyobb ügyérkezést kezelő járásbíróságokon meghaladja a befejezések száma az érkezőt, és javultak az időszériai mutatók is, amely ugyancsak a központosított rendszer hatékonyságát tükrözi: a szabálysértési ügyek legnagyobb száma, mintegy 85 %-a a központosítás előtt is befejeződött 3 hónapon belül, az intézkedés azonban ezt a kedvező mutatót további 2 %-kal javította. A központosítással továbbá véglegesen lehetőség nyílt a kompetencia alapú munkavégzés jegyében a bírók kivonására a szabálysértési területről. A munkaerő felszabadulásával lehetőség nyílt a titkárok peres csoportokba történő forgatására. A központosítás továbbá számos jó gyakorlat kialakítását, és az érintett társhatóságokkal a kapcsolat megerősítését eredményezte.

IV.3. „A szolgáltató bíróságért!” országos program

Az Országos Bírósági Hivatal (OBH) elnöke 2015. június 23-án hirdette meg „A szolgáltató bíróságért!”, 10 pontból álló országos programot, amelyről részletesebben a VI.6. pont alatt ír a beszámoló.

A programhoz valamennyi bíróság csatlakozott, annak részeként az összes ítélőtábla és törvényszék cselekvési tervet fogalmazott meg a döntésekhez ésszerű időn belül való hozzájutás előmozdítása érdekében. A fentiekén túl az egyes bíróságok havi összefoglalókban számoltak be a program megvalósítása érdekében tett igazgatási és egyéb intézkedéseikről.

„A szolgáltató bíróságért!” program lehetőséget nyújtott arra, hogy az intézményi tudás és a tapasztalatok becsatornázódhassanak a központi igazgatási munkába. Ennek érdekében a bíróságoktól érkező felvetések, javaslatok tematizáltan kerültek kigyűjtésre, majd az egyes érintett társosztályok/főosztályok/temafelelősök részére az őket érintő, feladatkörükbe tartozó anyagok továbbításra kerültek tájékoztatás, megvizsgálás, továbbgondolás végett.

V. Az elektronikus eljárások kiszélesítése

Az OBH elnökének stratégiai célkitűzései között szerepel, hogy – a jogalkotó szervekkel együttműködve – a bíróságokat érintő olyan jogszabályi környezet kerüljön kialakításra, amely segíti a **bíróságok időszerű eljárását**.

Az időszerű eljárás egyik fontos eleme a megfelelő informatikai háttér kialakítása és biztosítása, mely lehetővé teszi a bíróságok számára, hogy mind a peres, mind a nemperes eljárásokban az eléjük kerülő ügyeket elektronikus úton intézhessék, beleértve a bírósági iratkezelés mellett a bírósági ügyvitel elektronikus útra terelését és az elektronikus úton való kapcsolattartást is.

Az elektronikus eljárások körét szélesítő jogi normák és az OBH elnökének **az eljárások gyorsítását és az ügyfélbarát szolgáltatások növelését** célzó stratégiai célja egybeesett a fokozott elektronizálás tekintetében.

Az OBH-nak az elektronizáció körében több irányú feladta állt fenn 2015. évben:

- a tárgyévben, valamint a 2016. évben hatályba lépő elektronikus eljárások informatikai és jogi feltételeinek megteremtésében való közreműködés,
- képzési tevékenység ellátása a bírákra, igazságügyi alkalmazottakra,
- a társhatóságok és a jogi hivatásrendek oktatása az e-kapcsolattartásra való eredményes felkészülésük érdekében,
- valamint ügyfél-tájékoztatási és ügyfélkezelési feladatok ellátása.

V.1. Elektronikus kapcsolattartás kiszélesítése a bírósági eljárásokban

a)

A törvényszék első fokú hatáskörébe tartozó pereken túlmenően **valamennyi polgári peres ügyben 2015. július 1-jétől** lehetővé vált, hogy a fél vagy képviselője a keresetlevelet, továbbá minden egyéb beadványt, okirati bizonyítékot és ezek mellékletét választása szerint elektronikus úton nyújtsa be.

b)

A **civil nyilvántartási eljárásokban 2015. január 1. napjától** lehetőség nyílt a kérelmek elektronikus úton való előterjesztésére, mely azt jelenti, hogy valamennyi nyilvántartásba vételi, változásbejegyzési, törlési, illetve egyéb kérelem elektronikus úton is benyújtható.

c)

A **csőd- és felszámolási eljárásokban 2015. január 1. napjától** lehetővé vált az elektronikus kapcsolattartás.

d)

A büntetőeljárási törvény **2015. július 1. napjától** a terhelt védőjének lehetőséget biztosít arra, hogy az **összbüntetésbe foglalás és az utólagos összbüntetésbe foglalás iránti indítványát**, valamint ezen indítványok visszavonását a bíróság e célra biztosított elektronikus rendszerén keresztül nyújtsa be.

V.2. Elektronikus illetékfizetés

Megvalósult a központi Elektronikus Fizetési és Elszámolási Rendszerhez (EFER) történő technikai csatlakozás, az Igazságügyi Minisztérium által fejlesztett és éles üzembe állított Igazságügyi Fizetési Portál (IFP) közvetítésével.

Az OBH a törvényszékek/ítélőtáblák és a Kúria tekintetében megteremtette az EFER-hez történő egyenkénti csatlakozás jogi, informatikai és gazdasági előfeltételeit és valamennyi intézmény tekintetében az EFER csatlakozás megvalósult.

A 2015. január 1. napját követően indult csődeljárásokban az EFER rendszeren keresztül történő illeték- és költségtérítési díjak fizetése lehetővé vált.

V.3. Új elektronikus fejlesztések bevezetése

a)

2015. január 1. napjától az elsőfokú peres ügyek tekintetében a munkateher-mérést elősegítő **súlyszám** intézménye bevezetésre került, mely biztosítja a munkateher-mérés alapjait. A kialakított alkalmazás előre rögzített szempontok szerint lehetővé teszi az egyes ügyek eltérő nehézségének mérését.

b)

Az ügyfelek **igazgatási panaszait** 2015. évtől a nap 24 órájában, a hét minden napján **elektronikus úton is** benyújthatják.

c)

Egy online szolgáltatás, a **pertartam kalkulátor** alkalmazás segítségével az állampolgárok 2015. évtől már megtekinthetik, hogy egyes ügytípusokat adott bíróság átlagosan mennyi idő alatt intéz el.

d)

2015. január 1. napjától a Kúrián, az ítéltáblákon, valamint a Fővárosi, a Szekszárdi és az Egri Törvényszéken bevezetésre került az **Elnöki Iktató Rendszer (EIR)** a bíróságok igazgatási ügyvitelének támogatására, míg 2015. július 1-től tesztüzem indult el az addig be nem vont 17 törvényszéken.

e)

2015. évben bevezetésre került a **Bírósági Elektronikus Tájékoztató és Figyelmeztető Rendszer (BETFR)**, melynek keretében a regisztráló ügyfelek, jogi képviselők betekintheznek az ügyeik alapadataiba, SMS és e-mail üzenetben tájékoztatást kaphatnak a fontosabb eljárási cselekményekről.

f)

A **Bírói Határidő Értesítő Szolgáltatás** 2015. április 21. napján indult el, amely az egyes ügyeket érintő legfontosabb határidő közeledtéről automatikus figyelmeztetéseket küld a bírák és igazságügyi alkalmazottak részére, ezzel segítve az igazságszolgáltatásban végzett munka időszerűségét.

g)

Automatikus adatlap-kitöltés funkció bevezetésre került a bíróságokon, amely a szükséges statisztikai adatlapok tartalmának zömét automatikusan generálja le a már korábban bevitt adatokból, ezzel jelentősen megkönnyítve a bíróságok munkáját, egyben csökkentve a gépelési hibák, elütések valószínűségét.

h)

A **cégeljárásban** az alábbi ügyviteli, technikai – a munkafolyamatok hatékonyabbá tételét eredményező - fejlesztések valósultak meg: csoportos aláírás kiterjesztése a kényszertörlési eljárásokban, a kényszertörlési eljárásokra vonatkozó informatikai fejlesztések elvégzése a statisztikai felületen, valamennyi eljárásban az irattípusok programszintű racionalizálása, módosítása, az iratok elektronikusan – nyomtatás és szkennelés nélkül – átemelhetőek egy másik ügyszak iratjegyzékébe.

i)

A **csőd- és felszámolási eljárásokban** az alábbi informatikai fejlesztések valósultak meg: adatok migrálása a régi informatikai rendszerből a BIIR-be 2015. decemberében, közzétételi funkciók megteremtése a BIIR-ből, a céges informatikai rendszer összekapcsolása a BIIR-rel, ÁNYK nyomtatványok további fejlesztése, informatikai eszközök beszerzése a törvényszékek igénye alapján.

V.4. Civil szervezetek nyilvántartásának fejlesztése, üzemeltetése

A Civil Integrált Információs Rendszer (CIIR) 2015. január 1. napjával történő bevezetése mérföldkőnek számít a civil nyilvántartási ügyszakban, hiszen megnyílt a lehetőség az ügyfelek és a bíróságok közötti elektronikus kommunikációra ezen nemperes eljárásban is. Ez a CIIR-t a mindennapokban használó jogalkalmazó részéről is szemléletváltást, a munkaszervezési módszerek újragondolását tette szükségessé.

Az elmúlt másfél évben arra koncentráltunk, hogy az új rendszer egyszerre feleljen meg valamennyi jogszabályi követelménynek és kiszolgálja az egyes újonnan felmerülő felhasználói igényeket is. Ezért párhuzamosan történt a CIIR gyakorlatban megmutatkozó hiányosságainak haladéktalan kiküszöbölése mellett a CIIR folyamatos továbbfejlesztése, további új funkciók kialakítása. Az I/2. b. pontban részletezett jogszabályi követelményeknek azonban a rendszer jelen pillanatban még nem tud maradéktalanul megfelelni.

2015-ben

- számos CIIR-en belüli **kényelmi funkció** került kifejlesztésére a kollégák jelzései alapján (pl. kezelőiroda által elintéztet új ügyek jelölése, közokiratok lehívása aláírás nélkül),
- élesbe állt a **névfoglalási** és elkészült az **új statisztikai adatszolgáltatási funkció**,
- véglegesítésre került a **CIIR által előállított közokiratok** (kivonat, másolat, bizonyítvány) formája, tartalma,
- a CIIR-ből folyamatosan **közzétételre** kerülnek a szervezetek nyilvántartási adatai és beszámolóí a www.birosag.hu oldalon vezetett közhiteles névjegyzékben, mely adatokat az OBH folyamatosan szolgáltatja a Civil Információs Portál felé is. Hasonló interfész technikai kialakítása történt meg a NIOK Alapítvány felé és a FAIR projektben,
- a bíróságok és adóhatóság közötti egyablakos kapcsolat megfelelően működik, az interfész bővítése, és így a CIIR ez irányú fejlesztése is folyamatos a jogszabályi előírásoknak megfelelően,
- számos esetben került sor az ÁNYK nyomtatványok módosítására is, mind ügyfelek jelzése, mind az egyes társhatóságokkal (NAV, KSH, Ügyészség) történt megbeszélések eredményeként, mely szintén CIIR fejlesztést igényelt.

V.5. Gondnokoltak és az előzetes jognyilatkozatok nyilvántartása

A **gondnokoltak és az előzetes jognyilatkozatok nyilvántartásáról szóló 2013. évi CLXXV. törvény (Gnytv.)** 18. § (1) bekezdése értelmében a nyilvántartásokat elektronikusan kell vezetni, az informatikai alkalmazást és az adatszolgáltatást az Országos Bírósági Hivatal működteti.

A Gnytv. 18. § (2) bekezdése alapján pedig az Országos Bírósági Hivatal adategyeztetés és az adatok változásának feltüntetése érdekében az érintett személyekre vonatkozóan – a törvényben meghatározott adatok tekintetében – adatot igényel a személyi adat- és lakcímnyilvántartásból.

A Gnytv. végrehajtására kiadott 16/2014. (III.13.) KIM rendelet 23. §-a 2014. szeptember 1-jén lépett hatályba, amelynek értelmében az előbbi, Gnytv. 18. § (2) bekezdésében írt kötelezettségnek teljesítése érdekében az Országos Bírósági Hivatal a nyilvántartott személy adatainak nyilvántartásban történő rögzítését követően, **automatizáltan átadja a KEKKH részére** a nyilvántartásokban szereplő személyek születési nevét, születési idejét és helyét, valamint anyja születési nevét.

A nyilvántartások közötti informatikai adatkapcsolat kiépítése törvényi kötelezettség, melyet az igazságszolgáltatás adatbiztonsága kíván meg. Elemi igazságszolgáltatási érdek ugyanis, hogy a nyilvántartásba vett személyi adatok a közhiteles nyilvántartásban szereplő adatokkal megegyezzenek.

2015-ben **elektronikus úton 117 megkeresés, postai úton 784 db kérelem** került iktatásra az OBH-ban a gondnokoltak országos nyilvántartásából igényelt információk vonatkozásában.

A Polgári Törvénykönyvről szóló 2013. évi V. törvény (Ptk.) által bevezetett új jogintézmény az **előzetes jognyilatkozat**. Ezt nagykorú cselekvőképes személy cselekvőképességének jövőbeli részleges vagy teljes korlátozása esetére közokiratban, ügyvéd által ellenjegyzett magánokiratban vagy gyámhatóság előtt teheti meg személyesen. A nyilatkozatot tevő személy az előzetes jognyilatkozatban megnevezheti azt az egy vagy több személyt, akit gondnokául rendelni javasol; kizárhat egy vagy több személyt a gondnokok köréből; és meghatározhatja, hogy egyes személyes és vagyoni ügyeiben a gondnok milyen módon járjon el. Az előzetes jognyilatkozatokra vonatkozó nyilvántartást az OBH vezeti. Az Előzetes Jognyilatkozatok Nyilvántartása 2014. október 1-jével került éles üzemmódba. A bíróságokkal való kapcsolattartás során az Előzetes Jognyilatkozatok Nyilvántartása program használatával kapcsolatban 2015 évben probléma nem merült fel, a bejegyzések száma azonban a Gondnokolti Nyilvántartáshoz képest igen csekély, **25 db volt**.

A Gnytv. 2015. évi módosítása a **gondnokoltak nyilvántartásában kezelt adatok** körét is érintette. Ennek megfelelően a gondnoksági perekben első fokon eljáró bíróságoknak a gondnokoltak nyilvántartásába a 2016. január 15. napját követően történő bejegyzések során a gondnokoltak személyi azonosítóját is fel kell majd tüntetniük. Ennek érdekében megkezdődött az OBH saját fejlesztése keretében a nyilvántartási program átalakítása, hogy az a határidő lejártát követően, a jogszabályban meghatározott adatok fogadására alkalmas legyen.

V.6. A vádiratok elektronikus másolatának fogadása

A büntetőeljárásról szóló 1998. évi XIX. törvény (a továbbiakban: Be.) 219. §-a előírta, hogy 2014. január 1-től az ügyészség a **bíróságra vádiratának másolat elektronikus formában küldje meg**.

Ennek biztosítása számottevő fejlesztést kívánt meg a bírósági információs rendszerekben, 2014-ben a küldemények elektronikus befogadásának tesztelése zajlott a Legfőbb Ügyészséggel szoros együttműködésben.

Az OBH és a Legfőbb Ügyészség közös informatikai fejlesztése megvalósulását követően 2015. évben megkezdődött a 2013. január 1. napját követően nem elektronikus adathordozón benyújtott vádiratok elektronikus benyújtása.

VI. Országos programok

Az OBH elnökének célja a bíróságok szolgáltató jellegének erősítése, melyet a XXI. század igényeihez igazodva kell megvalósítani. Ezen cél elérését több országos program is szolgálja szinte az OBH felállításától kezdődően, amelyek az elmúlt évek alatt kiemelkedő, nemzetközi viszonylatban, országlátogatásokon, országvizsgálatokon is elismert eredményeket hozott.

Az országos programok túlmutatnak a tárgyalóteremben folyó munkán, közvetlenül vagy közvetve javítják a szervezet hatékonyságát, az ügyfelek bírósághoz való hozzáférését, növelik az állampolgárok elégedettségét, lehetőséget biztosítanak az alternatív vitarendezési módszerek alkalmazhatóságának kiszélesítésére, a bírósági szervezetrendszer munkájának bemutatására, és arra, hogy az állampolgárokat jogtudatos eljárási részvételhez segítsék hozzá. Ezek az új megoldások 2015-ben már az ország valamennyi törvényszékén és a legtöbb ítélőtáblán is megvalósultak. Cél az ügyfelek minél teljesebb körű kiszolgálása a bírósági szervezet iránti bizalom növelése érdekében.

Ilyen országos program keretében indult el a bírósági közvetítés, a Nyitott Bíróság, a Gyermekközpontú Igazságszolgáltatás, a tanúgondozás és áldozatvédelem, valamint az ügyfél-elégedettség országos programja.

VI.1. Bírósági közvetítés

Az OBH elnökének célja a bírósági közvetítés megerősítése, annak támogatása, hogy magas szakmai színvonalon, időszerűen eljáró bírósági közvetítők álljanak rendelkezésre a bírósági rendszerben, és az eljárás nemzetközi standardok szerinti lefolytatását lehetővé tevő helyiségek.

A jogintézmény fejlődését és növekvő népszerűségét, valamint a bíróságok azzal kapcsolatos áldozatos munkáját mutatják az alábbi adatok:

- 2014-ben 1.068 bírósági közvetítői ügyet fejeztek be a hazai bíróságokon, amelyek közül 656 bírósági közvetítői eljárást folytattak le, közülük 363 zárult megállapodással. 2015-ben már **1.713 befejezett közvetítői ügyből** (70%-os

növekedés) összesen 1099 bírósági közvetítői eljárást folytattak le hazánk bíróságain, amelyek közül **495 megállapodással zárult**.

A jogintézmény bevezetésének 2012. év végi kezdetétől 2015. év végéig mintegy 2000 bírósági közvetítői eljárást folytattak le hazánk bíróságain, és minden másodikban megállapodást kötöttek a felek.

- 2015. évben 20 törvényszéken 120 bírósági közvetítő kezdte meg a munkáját (41 bíró és 79 bírósági titkár), a 2012-ben 2013-ban és 2014-ben kinevezett közvetítőkkal együtt tehát összesen **20 törvényszéken 150 bírósági közvetítő** dolgozik 2015. év végén (69 kijelölt bíró és 91 bírósági titkár).
- 2015. évben a közvetítők összesen **1.750 ügyfélfogadási alkalmat** tartottak.

Fontos emellett a bírák képzésekkel történő érzékenyítése a jogintézménnyel kapcsolatban, annak érdekében, hogy felismerjék alkalmazhatóságának lehetőségét, és tájékoztassák a feleket az eljárás igénybevételének lehetőségéről. 2015. évben kialakult a bírósági közvetítés képzési rendszere, amelyek alapján **2015. év végén 300 kiképzett személy van a bírósági rendszerben**.

Az OBH **pályázati lehetőséggel** is támogatja a **helyi szakemberképzést**, valamint a **szükséges infrastrukturális feltételek** kialakítását.

A program továbbra is igényli a szakember képzés megerősítését, a írásbeli tájékoztató és segédanyagok, valamint a nemzetközi- és nemzeti tudásmegosztás megerősítését.

VI.2. Nyitott Bíróság Program

A társadalmi felelősségvállalás része, hogy a bíróságok jogismeret terjesztéséből is kivegyék a részüket. A program keretében a diákok osztályfőnöki órák, probatárgyalások és bírósági séták alkalmával ismerkedhetnek a jogrendszerrel, az ítélkezés folyamatával és a bírósági intézményekkel.

2015. évben a program keretében **1.571 szervezett eseményen összesen 39.136 fő vett részt** országos szinten.

2015-ben már szinte valamennyi legtöbb bíróság rendelkezik írásos együttműködési megállapodásokkal, azonban minden törvényszék és ítélőtábla tényleges, élő együttműködést folytat a programban résztvevő oktatási intézményekkel.

Az Ügyvédi Kamarákkal, Ügyészségekkel, rendőrhatalósággal folytatott együttműködés több törvényszéken a nyílt szakmai napokon történő kölcsönös részvétellel valósult meg.

A program elsősorban ismeretterjesztő anyagok (füzetek, szórólapok, videók, honlap tartalmak) folyamatos biztosítását, másrészt a bírósági résztvevők egységesen magas színvonalú felkészítettségét és külsős előadók bevonását igényli.

VI.3. Gyermekközpontú Igazságszolgáltatás Program

Az OBH a 2012-ben meghirdetett Gyermekközpontú Igazságszolgáltatás programhoz kapcsolódva, 2015-ben is kiemelten foglalkozott a gyermekek érdekeinek és jogainak magas fokú érvényesülésével az igazságszolgáltatásban. Az OBH Gyermekközpontú Igazságszolgáltatás országos programjának egyik legfontosabb célkitűzése a gyermekek érdekeinek érvényesítése

a bírósági eljárásokban, másrészt, a kiskorúakat érintő ügyeket tárgyaló bírák folyamatos felkészítése az ezzel kapcsolatos speciális és komplex elvárásokra.

Az OBH elnöke a gyermekmeghallgató szobák kialakítására 2013. szeptemberében pályázatot írt ki, amelynek eredményeképpen a bíróságokon új helyiségek kialakítása kezdődött meg. 2015-ben **az ország mind a 20 törvényszéke rendelkezik gyermekmeghallgató helyiséggel**. A gyermekmeghallgató szobák teszik lehetővé, hogy a bíróság a 14 év alatti kiskorú gyermekeket – elsősorban büntető ügyek sértettjeit, tanúit, valamint a családjogi jogvitákban vagy a gyermek jogellenes külföldre vitele miatt indult ügyek érdekeltjeit – a nemzetközi előírásoknak megfelelően, a kiskorú életkori sajátosságaihoz, igényeihez alkalmazkodó, barátságos és megnyugtató környezetben hallgassa meg, amelyet 2015-ben már a büntetőeljárás törvény is előírt.

A biztonságos, megnyugtató légkörű helyiség mellett kiemelt jelentősége van annak, hogy a gyermek meghallgató szobákban hogyan zajlik a meghallgatás, ezért kiemelt hangsúlyt kap a **szakemberképzés**: a kiskorúak ügyeit tárgyaló bírák országosan egységes, intenzív, hosszú távú érzékenyítő képzése. 2015. évben több képzés került megtartása a gyermekközpontú igazságszolgáltatás témakörben, valamint egy országos konferencia, amelynek megszervezésével az OBH hagyományt kívánt teremteni.

Az OBH 2015-ben a bíróságok **központi honlapján** a nagyobb gyermekeknek olyan közérthető kérdéseket és válaszokat, tájékoztatásokat helyezett el, amelyek megnyugtató eligazítást adhatnak a 18. év alattiaknak, amennyiben családjogi, büntetőjogi bírósági eljárás érintettje, vagy a munka világával kapcsolatban merülne fel kérdése.

Az OBH továbbá létrehozta a kiskorúak ügyeit tárgyaló bírák mentori, előadói, egyéb közreműködői **országos hálózatát**.

VI.4. Tanúgondozás és áldozatvédelem

Az OBH elnökének stratégiai céljai között szerepel a bíróságokhoz való hozzáférés egyszerűsítése, ami a tanúk vonatkozásában azt jelenti, hogy a bíróságok elősegítik a tanúzási kötelezettség teljesítését: a tanú eljárási jogairól történő széles körű tájékoztatás adással, a tanúkkal való érzékeny bánásmóddal és a félelem nélküli tanúvallomás megtételével.

A tanúgondozásra kijelölt kapcsolattartók száma dinamikusan növekedett, további 60 fő tanúgondozó került kijelölésre 2014. évben, így a **tanúgondozók száma** év végére elérte a 163 főt, amely a tavalyi évben újabb 63 fővel bővült, így **2015. évben elérte a 227 főt**.

A tanúgondozás intézményének 2013. évi meghonosítása mellett az OBH nagy hangsúlyt fektet az áldozatvédelemre, így a 2014. évi célkitűzéseknek megfelelően 2015. évtől kezdődően az áldozatvédelem témakörét is országos programmá emelte.

Az áldozatok védelme érdekében az OBH és a bíróságok

- a bírósági dolgozók képzésére és érzékenyítésére törekednek annak érdekében, hogy munkájuk során – eljárási pozíciójuktól függetlenül – felismerjék az áldozatokat, kihallgatásuk, kezelésük során kellő érzékenységgel járjanak el, amivel elkerülhető másodlagos viktimizációjuk, de nem sérül a pártatlanság, elfogulatlanság követelménye sem,

- biztosítják az interneten és az ügyfelek által látogatott helyiségekben kihelyezett anyagokkal, hogy az áldozatok megfelelően érzékeny és könnyen érthető tájékoztatást nyerjenek jogaikról, lehetőségeiről,
- lehetőség szerint biztosítják a vádlottól elkülönített várakozás, esetleg külön kihallgatás lehetőségét, ami hozzájárul a félelem nélküli vallomás tételhez,

Annak érdekében továbbá, hogy az áldozat egyedi helyzetének megfelelő, szakszerű segítségben részesülhessen, amelyet elsődlegesen nem a bíróság biztosít, szükséges egy olyan információs háló kialakítása, amelyen a bíróság a megfelelő szervhez irányíthatja az áldozatot, ez pedig a társhatóságokkal történő hatékony együttműködést feltételezi.

A bírósági szervezet magas szintű tudással rendelkező tanúgondozókkal, védett tanúmeghallgató szobák, tanúvárók, elkülönített folyosók kialakításával, tájékoztató anyagok rendelkezésre bocsátásával, az infrastruktúra fejlesztésével, képzésekkel, oktatási segédanyagok kidolgozásával segíti az országos program sikerre vitelét.

Tovább javultak az infrastrukturális feltételek, év végére már több mint 30 bíróság rendelkezett tanúmeghallgató szobával, illetőleg elkülönített tanúváró helyiséggel annak érdekében, hogy a tanúnak ne legyen szükséges az adott esetben sérelmére bűncselekményt elkövető terhelttel egy helyiségben várakoznia, ez ne keltsen félelmet benne. Néhány bíróságon a tanúk várakozására alkalmas elkülönített folyosórész került kialakításra.

A program elsősorban dologi terheket ró a bíróságokra a tanúgondozás céljaira használható külön helyiség, elkülönített tanúvárók, a tanúgondozók munkavégzésének további infrastrukturális szükségleteinek, ismeretterjesztő anyagok (füzetek, szórólapok) biztosításával.

VI.5. Ügyfélkapcsolatok, ügyfél-elégedettség mérés

Az OBH elnökének egyik stratégiai célja a bírósághoz való hozzáférés egyszerűsítése, amelynek alapvető pillére az állampolgárok információszerzése, a könnyen áttekinthető és informatív honlap, ügyféltájékoztatási centrumok létrehozása, az ügyfelek megfelelő és folyamatos tájékoztatása, továbbá az ügyfél-elégedettség mérése.

Az ügyfél-elégedettség mérést a közérdekű bejelentésekkel és panaszokkal kapcsolatos eljárásról szóló szabályzat – a 10/2012. (VI. 15.) OBH utasítás – 13. § (2) bekezdése tette lehetővé. Lényege, hogy az igazságszolgáltatásban megforduló ügyfelek névtelenül tölthetik ki az ennek méréseire szolgáló kérdőíveket és számolhatnak be arról, hogy elégedettek-e például a kezelőirodával, a tájékoztatói lehetőségekkel vagy éppen az épület biztonságával. A cél az, hogy a visszajelzések alapján minél inkább ügyfélbaráttá váljon az igazságszolgáltatás.

A folyamatos – egyszeri vagy időszakosan visszatérő – mérések mellett az ügyfél-elégedettség mérés fejlesztése is folytatódott a 2015. évben. Az OBH elnöke által 2015. június 23. napján meghirdetett „A szolgáltató bíróságért!” program egyes pontjai a bírákat, a bírósági dolgozókat, valamint a jogkereső állampolgárokat is arra ösztönözték, hogy javaslataikkal és véleményükkel támogassák a bírósági szervezetet, segítsék annak munkáját. E programpontok a bíróságok egy részét arra sarkallták, hogy eddig megalkotott **ügyfél-**

elégedettség mérési kérdőíveiket felülvizsgálják, bővítsék, illetőleg egyes bíróságok újonnan állítottak össze ilyen kérdőíveket, valamint ügyfélchartát.

A bíróságok beszámolóí alapján általában nagyon jók az eredmények: **az elégedettség átlagosan 90 % körüli a bíróságok által megkérdezett szempontok tekintetében.** Az ügyfelek válaszaik alapján leginkább a kezelőirodai kiszolgálással (a dolgozók udvariasságával, szakmai felkészültségével, magatartásával és segítőkészségével) elégedettek. Emellett az ügyfelek elismerését jelző eredmények mutathatók ki a bírósági honlapokon található nyomtatványok, az ügyfeleknek adott tájékoztatások érthetősége és pontossága, valamint az esélyegyenlőség céljából tett intézkedések, akadálymentesítés tekintetében is.

VI.6. „A szolgáltató bíróságért!” országos program

Az Országos Bírósági Hivatal (OBH) elnöke 2015. június 23-án hirdette meg „A szolgáltató bíróságért!”, 10 pontból álló országos programot. A program célja az igazságszolgáltatásba vetett bizalom erősítése érdekében a közös fellépés, hiszen ahogy a program is kiemeli az ítélezés hatékonysága – az idő, a minőség és a költségek tekintetében – a bíróság mellett a jogalkotó, az ügyészek, az ügyvédek, a szakértők és az ügyfelek közös felelőssége.

Ennek megfelelően a program:

- megszólította az Országos Bírói Tanácsot és a Kúria elnökét, valamint a jogalkotót;
- a társhatóságokat (ügyészség, ügyvédség) közös fellépésre kérte fel,
- hangsúlyozta a bírák, bírósági dolgozók, valamint a jogkereső polgárok javaslatainak, véleményeinek fontosságát, megcélózva ezzel az ügyfélkapcsolatok erősítését;
- igazgatási eszközökkel megvalósítható célkitűzéseket fogalmazott meg: időszerű ítélezés további megerősítése, a bírák elleni méltatlan támadásokkal szembeni határozott és hathatós fellépésre sarkallt, hibákkal, hiányosságokkal szembeni következetes fellépésre hívott fel.

A programhoz valamennyi bíróság csatlakozott, annak részeként valamennyi ítélőtábla és törvényszék cselekvési tervet fogalmazott meg a döntésekhez ésszerű időn belül való hozzájutás előmozdítása érdekében.

A kezdeményezés szervesen összefonódott az ugyanezen időszakban indult két éven túl folyamatban lévő ügyek számának csökkentésére irányuló programmal, hiszen „A szolgáltató bíróságért!” program első pontja szintén az ítélezés időszerűségének biztosítását kívánta támogatni. Az elhúzódó ügyek csökkentésére irányuló program esetében a 2-5 év közötti, valamint az 5 éven túl folyamatban lévő ügyek minimalizálása tekintetében a bíróságok külön vállalásokat fogalmaztak meg: ezen ügyek – egy köztes időpontban is monitorozott – végül 2016. március 31-ig megvalósulva történő 20 %-os csökkentésre törekednek.

Mindkét program 2016. március 31. napjával zárult le. A bírák, bírósági dolgozók többletmunkavégzésének köszönhetően a programok kiemelkedő eredményeket értek el.

- **Az elhúzódó ügyek száma 10 hónap alatt országosan 26,88 %-kal, több mint negyedével csökkent.**
- **13 törvényszék elérte az elhúzódó ügyek 20 %-os csökkentését.**
- 2015. május 31. napján még országosan 9846 darab volt a két éven túl folyamatban lévő ügyek száma, ez a szám **2016. március 31. napjára 7.199 darabra csökkent.**

- A program 10 hónapja alatt a fenti eredmény eléréséhez a bíróságok **12.759 darab elhúzódo ügyet fejeztek be.**

VII. Az Országos Bírósági Hivatal európai uniós forrásokból finanszírozott projektjei

A bíróságok egyszerű és kényelmes elérhetősége olyan kíváncsi, amely jogosan merül fel az állampolgároknak. Annak érdekében, hogy mindenki gyorsan és hatékonyan tájékozódhasson bírósági ügyeinek állásáról, az Országos Bírósági Hivatal a 2014. évben lezárult, európai uniós forrásokból finanszírozott projektjeinek eredményeként 2015. évben korszerű, elektronikus megoldásokat tett elérhetővé az állampolgárok számára.

A projektekkel megvalósuló fejlesztések egyben segítik a bírák időszűrése ítélezését és az informatikai alkalmazások által lehetővé tett mértékben enyhítik az adminisztratív terheket.

Az Országos Bírósági Hivatalban 2014-ben egyidejűleg **három európai uniós forrásból finanszírozott projekt (EKOP 1.1.16. "Üzenő" projekt, az EKOP 2.1.22. "Levelező" projekt és az EKOP 2.A.2. "Hírvivő" projekt)** megvalósítása volt folyamatban, melyek 2014. év végére lezárultak. Ugyanakkor **a projekt keretében megvalósult informatikai fejlesztések 2015. évben kerültek bevezetésre:**

- a munkateher-mérés alapjait megteremtő súlysám intézménye (ld. VI.3.a. pont),
- e-panaszügyintézés (ld. VI.3.b. pont),
- pertartam-kalkulátor alkalmazás (ld. VI.3.c. pont),
- az Elnöki Iktató Rendszer (EIR) a bíróságok igazgatási ügyvitelének támogatására a Kúrián, az ítéletábrák, az Egri, a Fővárosi és a Szekszárdi Törvényszéken (ld. VI.3.d. pont),
- Bírósági Elektronikus Tájékoztató és Figyelmeztető Rendszer (BETFR) (ld. VI.3.e. pont),
- Bírói Határidő Értesítő Szolgáltatás (ld. VI.3.f. pont),
- Automatikus adatlap-kitöltés funkció (ld. VI.3.g. pont).

A 2015. évben futó „A bíróságok ellátása biztonságot növelő berendezésekkel és informatikai alkalmazásokkal” című, **SH/9/2/2 projekt** informatikai alprojekt keretében került beszerzésre az a 165 db hálózati eszköz, mellyel az újonnan beszerzett tárgyalótermi és irodai munkaállomások működtetése valósul meg és mellyel valamennyi bírósági épületben a teljes hálózati eszközállomány hozzávetőleg 25%-ának cseréje történetett meg. A műszaki alprojektben valósul meg a bírósági ügyfelek biztonságérzetének javítása, a bíróságok, valamint a bírák és igazságügyi alkalmazottak munkája során a biztonság megerősítése.

2. A Bíróságok fejezet 2014. évi költségvetési előirányzatainak felhasználása

Az Országgyűlés Magyarország 2015. évi központi költségvetéséről szóló 2014. évi C. törvényben a Bíróságok fejezet részére az alábbiakban ismertetett előirányzatokat fogadta el:

1.1. Támogatás	87.553,0 millió Ft
1.2. Bevétel	2.258,0 millió Ft
1.3. Kiadás	89.811,0 millió Ft

Bíróságok fejezet 2015. évi költségvetési előirányzatainak változása

millió forintban, egy tizedessel

Megnevezés	Kiadás	Bevétel	Támogatás	Kiadásból személyi juttatás
2014. évi C. törvény szerinti előirányzat	89.811,0	2.258,0	87.553,0	52.309,7
Módosítások jogcímenként *				
- 1206/2015. (IV.9) és az 1913/2015. (XII.11) Korm. határozat alapján a központi költségvetési szerveknél foglalkoztatottak 2015. évi kompenzációjához szükséges előirányzat-átcsoportosításról	434,1		434,1	341,8
- NGM/27/409/3/2015. számú intézkedés (fogalmazók és titkárok munkaköri pótlékának emelése)	285,9		285,9	225,1
- 1502/2015. (VII.23.) Korm. Határozat a 2015. évi honvédelmi igazgatási feladatok végrehajtásához szükséges költségvetési források átcsoportosításáról	7,0		7,0	
- Kiemelt előirányzatok közötti átcsoportosítás				69,3
- Bevételi többlet előirányzatosítása	4.714,7	4.714,7		
- Előirányzat maradvány igénybevétele	18.716,8	18.716,8		
- A fejezetei kezelésű előirányzatok és az intézményi címek közti átcsoportosítás hatása				-123,5
2015. évi módosított előirányzat	113.969,5	25.689,5	88.280,0	52.822,4

Az előirányzatok és azok teljesítésének alakulása:

Megnevezés	2014. évi tény	2015. évi eredeti előirányzat	2015. évi módosított előirányzat	2015. évi tény	4/1	4/3
	1.	2.	3.	4.	5.	6.
	millió forintban egy tizedessel			% -ban		
- Kiadás	85.374,2	89.811,0	113.969,5	92.417,0	108,2	81,1
ebből: személyi juttatás	50.145,4	52.309,7	52.822,4	51.512,8	102,7	97,5
- Bevétel	5.921,2	2.258,0	6.972,7	6.646,1	112,2	95,3
- Támogatás	86.517,9	87.553,0	88.280,0	88.280,0	102,0	100,0
- Költségvetési maradvány	11.651,9	-	18.716,8	18.716,8	160,6	100,0
- Létszám (fő)	10.213	11.343	11.375	10.746	105,2	94,5

A bevétel növekedés 2014. évhez viszonyítva a Fejezeti kezelésű előirányzatok igazságszolgáltatás beruházásai törvényi sor maradványából az intézményeknek kifizetett felhalmozási célú támogatásokból adódik.

2.1. 1. cím Bíróságok**Az 1.cím Bíróságok 2015. évi költségvetési előirányzatainak változása**

millió forintban, egy tizedessel

Megnevezés	Kiadás	Bevétel	Támogatás	Kiadásból személyi juttatás
2014. évi C. törvény szerinti előirányzat	76.261,3	2.066,0	74.195,3	48.770,0
Módosítások jogcímenként *				
- 1206/2015. (IV.9) és az 1913/2015. (XII.11) Korm. határozat alapján a központi költségvetési szerveknél foglalkoztatottak 2015. évi kompenzációjához szükséges előirányzat-átcsoportosításról	423,2		423,2	333,2
- NGM/27/409/3/2015. számú intézkedés	281,7		281,7	221,8
- 1502/2015. (VII.23.) Korm. Határozat a 2015. évi honvédelmi igazgatási feladatok végrehajtásához szükséges költségvetési források átcsoportosításáról	7,0		7,0	
- Kiemelt előirányzatok közötti átcsoportosítás				51,9
- Bevételi többlet előirányzatosítása	4.677,0	4.677,0		
- Előirányzat maradvány igénybevétele	4.032,8	4.032,8		
- Átcsoportosítás fejezeti kezelésű előirányzatról	6.310,1		6.310,1	1.127,6
2015. évi módosított előirányzat	91.993,1	10.775,8	81.217,3	50.504,5

Az 1. cím Bíróságok 2015. évi előirányzatai és azok teljesítésének alakulása:

Megnevezés	2014. évi tény	2015. évi eredeti előirányzat	2015. évi módosított előirányzat	2015. évi tény	4/1	4/3
	1.	2.	3.	4.	5.	6.
	millió forintban egy tizedessel				% -ban	
- Kiadás	81.145,7	76.261,3	91.993,1	85.359,9	105,2	92,8
ebből: személyi juttatás	48.176,9	48.770,0	50.504,5	49.446,6	102,6	97,9
- Bevétel	5.132,8	2.066,0	6.743,0	6.416,4	125,0	95,2
- Támogatás	77.431,8	74.195,3	81.217,3	81.217,3	104,9	100,0
- Költségvetési maradvány	4.032,7	-	4.032,8	4.032,7	100,0	100,0
- Létszám (fő)	9.924	11.012	11.043	10.452	105,3	94,6

2.1.1. A költségvetési támogatás

A költségvetési támogatás az eredeti előirányzathoz képest **7.022,0 millió forinttal** nőtt. A növekedés a központi költségvetési szerveknél foglalkoztatottak 2015. évi kompenzációja, a fejezeti kezelésű előirányzatokból történő átcsoportosítás, a 27/409/3/2015. számú NGM intézkedés és a 2015. évi honvédelmi igazgatási feladatok finanszírozására biztosított előirányzathoz származik.

2.1.2. A saját bevételek teljesítése és a 2014. évi előirányzat-maradványok felhasználása összesen **10.449,1 millió Ft**

ebből:

- működési célú tám. államháztartáson belülről	926,8 millió Ft
- felhalmozási célú tám. államháztartáson belülről	2.553,5 millió Ft
- közhatalmi bevétel	2.316,0 millió Ft
- működési bevétel	523,7 millió Ft
- felhalmozási bevétel	16,0 millió Ft
- felhalmozási célú átvett pénzeszköz	80,4 millió Ft
- előző évi előirányzat-maradvány igénybevétele	4.032,7 millió Ft
(- kötelezettségvállalással terhelt	4.032,7 millió Ft)

2.1.3. A kiadási előirányzat teljesítése 85.359,9 millió Ft

A kiadási előirányzat teljesítése kiemelt előirányzatokként:

- személyi juttatások	49.446,6 millió Ft
- munkaadókat terhelő járulékok és a szoc. hozzájárulási adó	13.625,8 millió Ft
- dologi kiadások	14.765,2 millió Ft
- felhalmozási kiadások	7.256,2 millió Ft
- egyéb működési kiadások	174,7 millió Ft
- ellátottak pénzbeli juttatásai	14,6 millió Ft
- egyéb felhalmozási célú kiadások	76,8 millió Ft

2.1.3.1. Személyi juttatások

A személyi juttatások a legnagyobb részarányt képviselő kiemelt előirányzat a kiadásokon belül. A 2015. évi eredeti előirányzat (48.770,0 millió forint) fedezetet nyújtott a foglalkoztatottak személyi juttatásai között a munkavállalókat alanyi jogon megillető a Bjt.-ben és az Iasz.-ban előírt kötelezettségekre, valamint a külső személyi juttatások körébe tartozó kifizetésekre.

A személyi juttatásokra felhasznált összeg 49.446,6 millió forint, amely az **összes kiadás 57,93 %-át képezi.**

A személyi juttatásokon belül a foglalkoztatottak személyi juttatásaira teljesített kiadás **48.195,4 millió forint**, amely tartalmazza a Bjt. és az Iasz. alapján kifizetendő illetmények, kötelező előresorolások összegét, a készenléti, az ügyeleti, a helyettesítési díj, a túlóra, a jubileumi jutalom, a napidíj, a közlekedési költségtérítés és a cafetéria rendszer keretén belül a személyhez kapcsolódó költségtérítésekre került felhasználásra.

A **külső személyi juttatásokra kifizetett összeg 1.251,2 millió forint**, amely különösen az ítélkezésben, illetve a bírói eljárásban közreműködő ülnökök, szakértők, tanúk, az oktatásban részt vevők megbízási díja, a felmentési idejét töltő munkavállalók részére a munka alóli tényleges felmentési időre kifizetett felmentési illetmény és a felsőkorhatár leszállítása miatt felmentett bírák részére fizetett összeget tartalmazza.

2.1.3.2. A munkaadókat terhelő járulékok és szociális hozzájárulási adó

A munkaadókat terhelő járulékok és szociális hozzájárulási adó címen az eredeti előirányzat 12.323,3 millió forint, a teljesített előirányzat 13.625,8 millió forint. A különbség részben a személyi jellegű juttatások előirányzat terhére került rendezésre.

2.1.3.3. Dologi kiadások

A dologi kiadások eredeti előirányzata 14.589,0 millió forint, amely a saját bevételi többletek összegével, az előirányzat-maradvány igénybevételével és a kiemelt előirányzatok közötti átcsoportosítással 15.732,6 millió forintra növekedett, az előirányzat változás +1.143,6 millió forint.

A teljesítés 14.765,2 millió forint, amely a módosított előirányzatnak 93,85 %-a. A módosított előirányzat és teljesítés közötti különbség értéke 967,4 millió forint értékben maradványként fordul át a 2016. évre, amely teljes egészében kötelezettségvállalással terhelt, ezen fennmaradó összeg nagyobb részéből a 2015. évet érintő, igazságszolgáltatásban közreműködők számlái kerültek kifizetésre. A bírósági eljárásokkal összefüggő kiadások maradéktalanul kifizetésre kerültek, figyelemmel a lehetőségekhez képest végrehajtott takarékoskodásra. A fejezet a 2015. szeptember 30-ai pénzügyi helyzet és a december 31-ei várható felhasználás alapján a bíróságok között a szükségletek figyelembe vételével a működési feltételeket biztosította. Egyes bíróságoknál a keletkezett megtakarítást az OBH elnöke elvonta és a hiánnyal küzdő intézmény részére átadta.

2.1.3.4. Felhalmozási kiadások

millió forintban, egy tizedessel

Megnevezés	2015. évi előirányzat		2015. évi teljesítés
	eredeti	módosított	
Beruházás	313,0	7.270,6	5.824,3
Felújítás	266,0	3.586,7	1.431,9
Felhalmozási kiadások összesen	579,0	10.857,3	7.256,2

Az eredeti előirányzat évközben 10.278,3 millió forinttal növekedett. Ennek forrása az előző évi intézményi maradványok felhasználása, a fejezeti kezelésű előirányzatokból átcsoportosított központi beruházási előirányzat előző évi előirányzat-maradványa és belső átcsoportosítása.

A **felújítási előirányzatok** teljesítése 1.431,9 millió forint.

Az **beruházások előirányzati sor** teljesítése 5.824,3 millió forint, melyből többek között magába foglalja:

- Debreceni Járásbíróság teljes rekonstrukciójának befejezése,
- Magyar Igazságügyi Akadémia felújítása,
- Szolnoki Törvényszék épületének homlokzat felújítása,
- Zalaegerszegi Törvényszék nyílászáró csere,
- Gödöllői Járásbíróság teljes rekonstrukció,
- kisebb épület-rekonstrukciók, valamint az elhasználódott eszközök pótlása.

2.1.3.5. Egyéb működési kiadások

A fejezeti kezelésű előirányzatból a bíróságok részére átadott előirányzatot tartalmazza 175,4 millió forint értékben, mely 174,7 millió forint értékben teljesült.

2.1.4. A 2015. évi előirányzat-maradvány alakulása:

A cím 2015. évi jóváhagyandó előirányzat-maradványa **6.306,6 millió forint**, mely jelentős részben kötelezettségvállalással terhelt és teljesítése 2016. június 30. napjáig realizálódik. (Kötelezettségvállalással nem terhelt maradványként 3,9 millió forint realizálódott az 1. Cím tekintetében, melynek visszahagyását kérte a Fejezet.)

2.1.5. Az 1. cím Bíróságok 2015. évi összevont mérlegfőösszegének értéke 82.598,9 millió forint, mely az előző évi értéket 5,0 %-kal haladta meg. A saját tőke mérleg értéke 50.811,4 millió forint.

Az adott kölcsönök állományában a bírák és igazságügyi alkalmazottak részére nyújtott lakáscélú támogatás szerepel, év végi állománya 326,2 millió forint. A lakásvásárlási és korszerűsítési kölcsön kérelmekre 2015. évben 80,3 millió forint folyósítása történt, melynek forrását a befolyó törlesztő részletek biztosították.

2.2. 2. cím Kúria

A 2. cím Kúria 2015. évi költségvetési előirányzatainak változása

millió forintban, egy tizedessel

Megnevezés	Kiadás	Bevétel	Támogatás	Kiadásból személyi juttatás
2014. évi C. törvény szerinti előirányzat	2.829,5	192,0	2.637,5	2.027,8
<i>Módosítások jogcímenként *</i>				
- 1206/2015. (IV.9) és az 1913/2015. (XII.11) Korm. határozat alapján a központi költségvetési szerveknél foglalkoztatottak 2015. évi kompenzációjához szükséges előirányzat-átcsoportosításról	10,9		10,9	8,6
- NGM/27/409/3/2015. számú intézkedés	4,2		4,2	3,3
- Kiemelt előirányzatok közötti átcsoportosítás				17,4
- Bevételi többlet előirányzatosítása	37,7	37,7		
- Előirányzat maradvány igénybevétele	111,1	111,1		
- Átcsoportosítás fejezeti kezelésű előirányzatról	133,4		133,4	52,5
2015. évi módosított előirányzat	3.126,8	340,8	2.786,0	2.109,6

A 2. cím Kúria 2014. évi előirányzatai és azok teljesítésének alakulása:

Megnevezés	2014. évi tény	2015. évi eredeti előirányzat	2015. évi módosított előirányzat	2015. évi tény	4/1	4/3
	1.	2.	3.	4.	5.	6.
	millió forintban egy tizedessel				% -ban	
- Kiadás	2.857,6	2.829,5	3.126,8	2.990,5	104,7	95,6
ebből: személyi juttatás	1.968,5	2.027,8	2.109,6	2.055,3	104,4	97,4
- Bevétel	288,4	192,0	229,7	229,7	79,6	100,0
- Támogatás	2.614,5	2.637,5	2.786,0	2.786,0	106,6	100,0
- Költségvetési maradvány	65,8		111,1	111,1	168,8	100,0
- Létszám (fő)	289	331	332	297	102,8	89,5

2.2.1. A költségvetési támogatás

A költségvetési támogatás az eredeti előirányzathoz képest **148,5 millió forinttal** nőtt. A növekedés a központi költségvetési szerveknél foglalkoztatottak 2015. évi kompenzációja, a 27/409/3/2015. számú NGM intézkedés és a fejezeti kezelésű előirányzatokból történő átcsoportosítás eredménye.

2.2.2.A saját bevételek teljesítése és a 2014. évi előirányzat-maradványok felhasználása összesen 340,8 millió Ft

ebből:

- működési célú tám. államháztartáson belülről	16,4 millió Ft
- felhalmozási célú tám. államháztartáson belülről	0,0 millió Ft
- működési bevétel	213,3 millió Ft
- felhalmozási bevétel	0,0 millió Ft
- előző évi előirányzat-maradvány igénybevétele	111,1 millió Ft
(- kötelezettségvállalással terhelt	111,1 millió Ft).

A tervezett kiadások fedezetét az előző évekhez hasonlóan nagyobb részt a költségvetési támogatás biztosította (93,1%). 2015-ben a Kúriának 21,3 millió forint működési bevételi többlete keletkezett. A Kúria kiszámlázott intézményi működési bevételeinek túlnyomó része a Legfőbb Ügyészség és a Fővárosi Ítéltábla közös épületben történő elhelyezéséhez kapcsolódó bevételből származik, mely továbbszámlázásból származó bevételi többlet a dologi kiadásoknál előzetesen megfinanszírozott közüzemi-, és épületüzemeltetési költségek fedezetére, illetve a fentiekben részletezett műszaki felújításokra, beruházásokra nyújtott fedezetet.

2.2.3. A kiadási előirányzat teljesítése 2.990,5 millió Ft

A kiadási előirányzat teljesítése kiemelt előirányzatonként:

- személyi juttatások	2.055,3 millió Ft
- munkaadókat terhelő járulékok és a szoc. hozzájárulási adó	571,1 millió Ft
- dologi kiadások	267,4 millió Ft
- felhalmozási kiadások	93,1 millió Ft
- egyéb működési költségek	3,6 millió Ft.

2.2.3.1. Személyi juttatások

A személyi juttatások a legnagyobb részarányt képviselő kiemelt előirányzat a kiadásokon belül. A 2015. évi eredeti előirányzat (2.027,8 millió forint) fedezetet nyújtott a foglalkoztatottak személyi juttatásai között a munkavállalókat alanyi jogon megillető a Bjt.-ben és az Iasz.-ban előírt kötelezettségekre, valamint a külső személyi juttatások körébe tartozó kifizetésekre.

A személyi juttatásokra felhasznált összeg 2.055,3 millió forint, amely az **összes kiadás 68,7 %-át képezi.**

A foglalkoztatottak személyi juttatásaira teljesített kiadás **1.994,45 millió** forint, amely tartalmazza a Bjt. és az Iasz. alapján kifizetendő illetmények, kötelező előresorolások összegét, a készenléti, az ügyeleti, a helyettesítési díj, a túlóra, a jubileumi jutalom, a napidíj, a közlekedési költségtérítés és a cafetéria rendszer keretén belül a személyhez kapcsolódó költségtérítésekre került felhasználásra.

A **külső személyi juttatásokra kifizetett összeg 60,8 millió** forint, amely különösen az ítélezésben, illetve a bírói eljárásban közreműködő ülnökök, szakértők, tanúk, az oktatásban részt vevők megbízási díja, a felmentési idejét töltő munkavállalók részére a munka alóli tényleges felmentési időre kifizetett felmentési illetmény összegét tartalmazza.

2.2.3.2. A munkaadókat terhelő járulékok és szociális hozzájárulási adó

A munkaadókat terhelő járulékok és szociális hozzájárulási adó címen az eredeti előirányzat 508,0 millió forint, a teljesített előirányzat 571,1 millió forint. Év közben kormányzati, irányító szervi, illetve intézményi hatáskörben egyenlegében 105,5 millió forint előirányzat növekedésre került sor.

2.2.3.3. Dologi kiadások

A dologi kiadások eredeti előirányzata 289,7 millió forint, amely a saját bevételi többletek összegével, az előirányzat-maradvány igénybevételével és a kiemelt előirányzatok közötti átcsoportosítással 269,0 millió forintra csökkent, az előirányzat változás -20,7 millió forint, mely összeg a Munkaadókat terhelő járulékok és szociális hozzájárulási adó sorra az eredeti előirányzaton felül történő teljesítések fedezetének céljából került átcsoportosításra.

A teljesítés 267,4 millió forint, amely a módosított előirányzatnak 99,4 %-a. A bírósági eljárásokkal összefüggő kiadások maradéktalanul kifizetésre kerültek, figyelemmel a lehetőségekhez képest végrehajtott takarékoskodásra.

2.2.3.4. Felhalmozási kiadások

millió forintban, egy tizedessel

Megnevezés	2015. évi előirányzat		2015. évi teljesítés
	eredeti	módosított	
Beruházás	4,0	55,4	37,1
Felújítás		75,7	56,0
Felhalmozási kiadások összesen	4,0	131,1	93,1

Az eredeti előirányzat évközben 127,1 millió forinttal növekedett. Ennek forrása az előző évi intézményi maradvány felhasználása, belső megtakarítás átcsoportosítása és a fejezeti kezelésű előirányzatok átcsoportosításából adódik.

2.2.4. A 2015. évi előirányzat-maradvány alakulása:

Az intézmény 2015. évi jóváhagyandó előirányzat-maradványa **136,3 millió forint**, amely teljes egészében kötelezettségvállalással terhelt.

2.2.5. A 2. cím Kúria 2015. évi összevont mérlegfőösszegének értéke 1.228,1 millió forint, amely az előző évi értékhez képest 1,0 %-kal csökkent. A saját tőke mérleg értéke 891,9 millió forint.

2.3.3. cím Fejezeti kezelésű előirányzatok

A 3. cím Fejezeti kezelésű előirányzatok 2015. évi költségvetési előirányzatainak változása

millió forintban, egy tizedessel

Megnevezés	Kiadás	Bevétel	Támogatás	Kiadásból személyi juttatás
2014. évi C. törvény szerinti előirányzat	10.720,2		10.720,2	1.511,9
<i>Módosítások jogcímenként *</i>				
Előirányzat maradvány igénybevétele	14.572,9	14.572,9		
Átcsoportosítás intézményi címekre	-6.443,5		-6.443,5	-1.303,6
2015. évi módosított előirányzat	18.849,6	14.572,9	4.276,7	208,3

A 3. cím Fejezeti kezelésű előirányzatok 2015. évi előirányzatai és azok teljesítésének alakulása:

Megnevezés	2014. évi tény	2015. évi eredeti előirányzat	2015. évi módosított előirányzat	2015. évi tény	4/1	4/3
	1.	2.	3.	4.	5.	6.
	millió forintban egy tizedessel				% -ban	
- Kiadás	1.370,9	10.720,2	18.849,6	4.066,6	296,6	21,6
- Bevétel	500,0	0,0	0,0	0,0	0,0	
- Támogatás	6.471,6	10.720,2	4.276,7	4.267,7	66,1	100,0
- Költségvetési maradvány	8.972,3	-	14.572,9	14.572,9	162,4	100,0

A Bíróságok fejezeti kezelésű előirányzatainak felhasználása többnyire az intézményeknél teljesült, ennek következtében az egy-egy célt szolgáló előirányzat előirányzat-módosítással leadásra került az intézményekhez.

2.3.1. Budapest Környéki Törvényszék rekonstrukciója

A törvényi soron lévő eredeti előirányzat összege 1.005,1 millió forint, mely az előző évről átfordult maradvány következtében 10.787,9 millió forintra módosult, mely összegből a Törvényszék új épületbe költözéséhez szükséges beruházások előkészületi munkálataira a 2016. évben a korábbi – Városligeti Fasori ingatlan - fenntartására 34,4 millió forint teljesült. A Törvényszék elhelyezéséről szolgáló M3 Business Center megvásárlására 8.114,6 millió forint értékű előirányzat (bankköltséggel növelve) vált a 1785/2015 (X.30.) Korm. határozat alapján kötelezettségvállalással terheltté.

2.3.2. Igazságszolgáltatás beruházásai

A bírósági szervezetek vagyonkezelésében és bérletében 2015-ben országosan 184 ingatlan található. A Bírósági fejezet kezelésében, bérletében lévő épületek nettó alapterülete

441.177 m². E hatalmas méretű, szerteágazó funkciójú, jelentős részében leromlott állapotú ingatlanvagyon fenntartásáról, megújításáról kell évről évre gondoskodni.

Az igazságszolgáltatás beruházásai fejezeti kezelésű előirányzati kerete biztosítja a bírósági épületek kisebb felújításait, teljes körű rekonstrukcióit, melyek közül sok, csak több éven áthúzódó beruházás eredményeként tud megvalósulni.

2014. évben megkezdett és 2015. évben folytatódó, több éven áthúzódó beruházások érintik az Egri Törvényszék, Szarvasi Járásbíróság, Gödöllői Járásbíróság épületének teljes körű rekonstrukcióját és Kiskörösi Járásbíróság új épületben történő elhelyezésének előkészületi munkálatait.

A nagyobb beruházásokon túlmenően az igazságszolgáltatás beruházásai keret terhére 57 kisebb, az érintett bíróságok számára elodázhatatlan, elsősorban energetikai jellegű fejlesztést valósítottunk meg. Ilyen volt például a teljesség igénye nélkül:

- Pécsi Törvényszék – ablakcsere II. ütem
- Miskolci Törvényszék tetőfelújítás
- Kecskeméti Törvényszék – fűtőkorszerűsítés
- Balassagyarmati Törvényszék épületének tetőhéjazat cseréje
- Nagykatyai Járásbíróság tetőszerkezetének felújítása
- Encsi Járásbíróság külső részének felújítása
- Fővárosi Törvényszék Markó utcai épületének belső felújítás II. ütem.

Az épületeket érintő beruházásokon túlmenően ezen a soron lévő előirányzat terhére került finanszírozásra a tömeges bevándorlás kapcsán felmerülő informatikai beruházások költsége 420,0 millió forint értékben, tekintettel arra, hogy a feladat elvégzésére többlet előirányzat nem került a Bíróságok Fejezet részére biztosításra.

2.3.3. Fejezeti egyensúlybiztosítási tartalék

A felsőkorhatár leszállítása miatt felmentett bírák részére elmaradt illetmény, annak járuléai és átalány-kártérítése címen kifizetendő összeg fedezésére szolgál.

2.3.4 Kincstári számlavezetési díj kiadásai

Az előirányzatból a fejezeti kezelésben lévő előirányzatoknál jelentkező számlaforgalom után fizetendő díjak kerültek teljesítésre. Jelenős tétel az M3 Business Center megvásárlásához kapcsolódó számlavezetési díj.

2.3.5 Devizahiteles perek lefolytatásának többletfeladataihoz kapcsolódó kiadások

A 1457/2014. (VIII.14.) Kormány határozat értelmében a devizahiteles perek lefolytatásának többletfeladati elvégzéséhez biztosított előirányzatból az előző évről 403,5 millió forint fordult át maradványként, mely közel teljes egészében teljesült.

2.3.6. Fejezeti tartalék

Az előirányzaton szerepel a Magyar Köztársaság 2015. évi költségvetéséről szóló 2014. évi C. törvényben foglaltak szerint 1.070,2 millió forint kötelező tartalékképzési kötelezettség.

I N T É Z M É N Y E K	TÖRZSKÖNYVI AZONOSÍTÓ	HONLAPOK CÍMEI
Kúria	304 001	www.birosag.hu
Fővárosi Ítéltábla	597 320	www.birosag.hu
Debreceni Ítéltábla	597 924	www.birosag.hu
Győri Ítéltábla	597 913	www.birosag.hu
Pécsi Ítéltábla	597 331	www.birosag.hu
Szegedi Ítéltábla	597 319	www.birosag.hu
Fővárosi Törvényszék	311 399	www.birosag.hu
Balassagyarmati Törvényszék	311 410	www.birosag.hu
Budapest Környéki Törvényszék	311 409	www.birosag.hu
Debreceni Törvényszék	311 421	www.birosag.hu
Egri Törvényszék	311 432	www.birosag.hu
Győri Törvényszék	311 454	www.birosag.hu
Gyulai Törvényszék	311 465	www.birosag.hu
Kaposvári Törvényszék	311 476	www.birosag.hu
Kecskeméti Törvényszék	311 487	www.birosag.hu
Miskolci Törvényszék	311 498	www.birosag.hu
Nyíregyházi Törvényszék	311 508	www.birosag.hu
Pécsi Törvényszék	311 519	www.birosag.hu
Szegedi Törvényszék	311 520	www.birosag.hu
Székesfehérvári Törvényszék	311 542	www.birosag.hu
Szekszárdi Törvényszék	311 531	www.birosag.hu
Szolnoki Törvényszék	311 553	www.birosag.hu
Szombathelyi Törvényszék	311 564	www.birosag.hu
Tatabányai Törvényszék	311 443	www.birosag.hu
Veszprémi Törvényszék	311 575	www.birosag.hu
Zalaegerszegi Törvényszék	311 586	www.birosag.hu
Országos Bírósági Hivatal	795-966	www.birosag.hu
Fejezeti kezelésű előirányzatok	329 189	